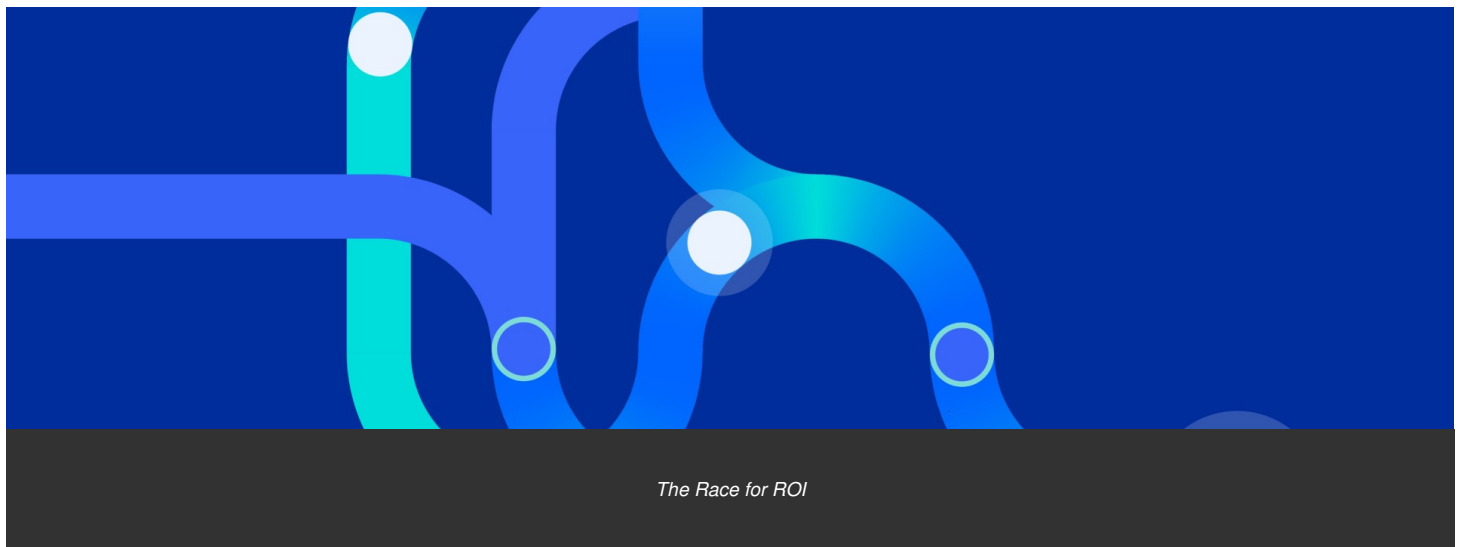

Nederlandse organisaties kiezen veiligheid boven innovatie bij AI-investeringen

- 48% van Nederlandse senior leiders geeft prioriteit aan risicobeperking en compliance
- Slechts 24% van de Nederlandse leiders investeert in AI voor innovatie en R&D, tegen 38% in EMEA
- 47% van Nederlandse leiders ziet significante productiviteitswinst door AI, tegen 66% in EMEA

Amsterdam, 28-Oct-2025 – Nederlandse organisaties hanteren een terughoudendere benadering van [AI-investeringen](#) dan het gemiddelde in de regio Europa, Midden-Oosten en Afrika (EMEA). Dit blijkt uit onderzoek van [IBM](#) (NYSE: IBM). Terwijl senior leiders in EMEA zich vooral richten op het verhogen van operationele efficiëntie, leggen Nederlandse leiders vaker de nadruk op het beperken van risico's en het verbeteren van compliance.

Uit de gebieden waarin ze investeren blijkt duidelijk dat voorzichtigheid voorop staat. Zo geeft 48% van de Nederlandse senior leiders prioriteit aan investeringen in risicobeperking en compliance, om afwijkingen, fraude en regelgevingsproblemen effectiever op te sporen. Dit ligt aanzienlijk hoger dan het EMEA-gemiddelde van 39%. Tegelijkertijd blijft de focus op innovatie beperkt, slechts 24% van de Nederlandse leiders richt AI-investeringen op het versnellen van innovatie en R&D, tegenover 38% in EMEA.

Deze focus op risicobeheersing suggereert dat Nederlandse organisaties mogelijk niet het volledige potentieel van AI-productiviteitswinst benutten. Terwijl de strategische inzet voor snelle en schaalbare transformatie en innovatie minder aandacht krijgt, ligt de nadruk vooral op het beheersen van risico's en naleving.

Productiviteitswinst

Een groot deel van de EMEA organisaties ziet dat AI-initiatieven rendement opleveren. Ongeveer één op de vijf geeft aan dat hun organisatie al rendement heeft behaald uit AI-gestuurde productiviteitsinitiatieven. Gemiddeld verwacht 41% binnen 12 maanden ROI te behalen op het gebied van kostenbesparing (41%), tijdswinst (44%), hogere omzet (37%), medewerkerstevredenheid (42%) en een hogere Net Promoter Score (43%). Bovendien worden extra productiviteitsvoordelen verwacht door de inzet van AI-agents en 94% van de leiders is ervan overtuigd dat agentachtige AI binnen twee jaar meetbaar rendement zal opleveren.

Het onderzoek laat zien dat bepaalde bedrijfsafdelingen bijzonder profiteren van AI. Softwareontwikkeling en IT (32%), klantenservice (32%) en inkoop (27%) behalen de grootste productiviteitswinst. Leidinggevend en noemen als belangrijkste voordelen grotere operationele efficiëntie (55%) en versterkte medewerkerscapaciteiten, zoals het automatiseren van repetitieve taken (48%). In Nederland blijft de productiviteitswinst nog achter. Ter vergelijking, in EMEA merkt 50% van de senior leiders dat AI bijdraagt aan betere besluitvorming en kennisdeling, terwijl dit in Nederland slechts 29% is.

De productiviteitswinst is bovendien niet gelijk verdeeld over alle typen organisaties. Grote ondernemingen rapporteren vaker dat AI hun productiviteit heeft verhoogd (72%), terwijl dit bij mkb-bedrijven op 55% ligt. Publieke organisaties bevinden zich nog in een vroeg stadium van AI-adoptie, ook hier meldt slechts 55% aanzienlijke productiviteitsverbeteringen.

AI transformeert business models

Uit de gegevens voor heel EMEA blijkt dat leiders AI steeds vaker inzetten om strategische transformaties binnen hun organisatie te realiseren. In Nederland gaf 47% van de senior leiders aan dat AI al heeft geleid tot succesvolle transformaties, tegen 66% gemiddeld in EMEA.

Ook op het gebied van inclusieve AI-transformatie blijft Nederland achter. Dit houdt in dat AI eerlijk en breed gedragen wordt ingezet, zonder vooroordelen en met voordeel voor alle medewerkers. Samen met Frankrijk en Italië heeft slechts 28% van de Nederlandse senior leiders dit type transformatie als prioriteit, tegenover 37% gemiddeld in EMEA.

Opvallend is dat ongeveer een derde van de respondenten (33%) AI al inzet om hun bedrijfsvoering ingrijpend te veranderen. Ze doen dit bijvoorbeeld door innovatietrajecten te versnellen. Ook stappen ze over op continu AI-gestuurd beslissen in plaats van periodieke planningscycli. Daarnaast herontwerpen ze waardestromen rond AI, in plaats van bestaande stappen alleen te automatiseren. Verder is 40-45% van de respondenten van plan dit in de toekomst te doen.

De impact van AI op medewerkerscapaciteiten is duidelijk. Bijna de helft van de senior leiders (48%) in EMEA geeft aan dat AI de capaciteiten van medewerkers versterkt. Dankzij de tijdswinst door hogere productiviteit kunnen werknemers meer tijd besteden aan taken zoals het ontwikkelen van nieuwe ideeën (38%), strategische besluitvorming en planning (36%) en creatieve werkzaamheden (33%).

Evita Stoop, CTO bij IBM Nederland, zegt: *“De echte waarde van AI voor bedrijven gaat veel verder dan persoonlijke productiviteit. Het draait vooral om strategische transformatie. Het onderzoek laat zien dat Nederlandse ondernemingen al productiviteitswinst boeken, maar vergeleken met EMEA organisaties erg terughoudend zijn om AI in hun bedrijfsvoering te integreren. Dat is begrijpelijk, want de stap van experimenteren naar opschalen vraagt om vertrouwen, duidelijk beleid en solide technische fundamenten. Bedrijven die hierin investeren, zullen zorgvuldig de juiste balans moeten vinden tussen kansen en risico's.”*

Prioriteit voor open systemen, interoperabiliteit en keuze

Uit het onderzoek blijkt dat openheid, interoperabiliteit en keuze cruciale prioriteiten zijn voor alle soorten organisaties die AI implementeren. 85% van de respondenten benadrukte het belang van transparantie in AI-systemen en -modellen. Dit zorgt ervoor dat de technologie ethisch en verantwoord functioneert.

84% gaf aan dat interoperabiliteit essentieel is. Zo kunnen AI-tools naadloos worden geïntegreerd in IT-systemen en wordt efficiëntie en aanpassingsvermogen gemaximaliseerd. Daarnaast zei 85% dat zij het belangrijk vinden om de flexibiliteit te hebben AI-oplossingen of leveranciers aan te passen naarmate de behoeften veranderen. Dit onderstreept de grote vraag naar autonomie.

Het overwinnen van risico's en complexiteit

Hoewel de resultaten wijzen op vooruitgang in het behalen van een hoger rendement op AI, kwamen ook zorgen over veiligheid, privacy en ethiek naar voren. Het risico op datalekken en de betrouwbaarheid van AI wordt door 65,5% van de respondenten genoemd als de belangrijkste belemmering voor het opschalen van succesvolle AI-pilots. Daarna volgen de uitdagingen op het gebied van IT-complexiteit, zoals het integreren van AI met legacy-systemen. Dit werd door 65% van de ondervraagde senior leiders genoemd.

Om het rendement op AI te versnellen, beveelt het onderzoek vijf prioriteiten aan voor senior leidinggevend:

- **Stel een effectief operating model voor AI op:** Het is essentieel om binnen de organisatie een gezamenlijke aanpak voor AI-transformatie te hanteren. Deze aanpak moet voor iedereen duidelijk zijn. Dit is cruciaal om rendement op investeringen te realiseren.
- **Stimuleer AI-bekwaamheid en een cultuur van innovatie, van de Raad van Bestuur tot instapniveau:** In de komende jaren zullen AI-tools steeds meer onderdeel worden van dagelijkse processen. Kennis over hoe en waarom deze tools te gebruiken is belangrijk voor alle teams en functies. Zo kan de organisatie zich beter aanpassen en profiteren van de kansen die AI biedt naarmate de mogelijkheden zich verder ontwikkelen.
- **Leer omgaan met onzekerheid en snelle veranderingen:** De wereld beweegt naar een tijdperk waarin AI overal aanwezig is. AI-tools zullen in alle lagen van interactie worden geïntegreerd. Dit geldt voor de zoekmachine die we gebruiken, het apparaat waarmee we werken en de bedrijven waarmee we samenwerken. Succes in dit tijdperk vraagt om een cultuur die verandering en onzekerheid omarmt. Daarnaast moet deze cultuur snelle en doelgerichte innovatie mogelijk maken.
- **Begrijp de risico's van AI-toepassing:** Net als bij elke technologie moet AI voorzichtig worden ingezet. Het is belangrijk om de regelgevende, reputatie- en operationele risico's goed te begrijpen. Organisaties kunnen AI-governance-instrumenten gebruiken om mogelijke risico's te monitoren en te beperken. Denk hierbij aan ongeoorloofde gegevensdeling en ongewenste vooroordelen.
- **Richt een organisatiebrede AI Board op om risico's te beperken:** De AI Board stelt ethische principes en de risicobereidheid vast. Daarnaast beoordeelt zij AI-toepassingen met een hoger risico voordat ze worden geïmplementeerd. In combinatie met meer AI-bekwaamheid geeft dit de businessunits voldoende autonomie om AI-toepassingen met vertrouwen uit te voeren.

Over de onderzoeksmethode

Dit onderzoek is in september 2025 door IBM in samenwerking met Censuswide uitgevoerd onder meer dan 3.500 senior zakelijke leiders (25+). Er deden 500 respondenten mee uit het VK, Duitsland, Frankrijk, de VAE en Saoedi-Arabië, en 200 uit Spanje, Italië, Polen, Zweden en Nederland. De deelnemers kwamen uit organisaties die AI-tools gebruiken, verspreid over sectoren zoals financiën, publieke sector, retail, telecom en energie. Er werd gezorgd voor een evenwichtige verdeling naar organisatiegrootte: minder dan 250 medewerkers, 250–1.000, 1.001–5.000 en meer dan 5.000 medewerkers.

Het volledige onderzoek kunt u [hier downloaden](#).

Over IBM

IBM is een toonaangevende aanbieder van hybride cloud en AI-oplossingen, evenals adviesexpertise. We helpen klanten in meer dan 175 landen om inzichten uit hun gegevens te benutten, bedrijfsprocessen te stroomlijnen, kosten te verlagen en concurrentievoordeel te behalen in hun sectoren. Meer dan 4.000 overheids- en bedrijfsentiteiten in kritieke infrastructuurbereiken zoals financiële diensten, telecommunicatie en gezondheidszorg vertrouwen op IBM's hybride cloudplatform en Red Hat OpenShift om hun digitale transformaties snel, efficiënt en veilig uit te voeren. IBM's baanbrekende innovaties op het gebied van AI, quantum computing, industriële cloudoplossingen en advies bieden open en flexibele opties

voor onze klanten. Dit alles wordt ondersteund door IBM's langdurige toewijding aan vertrouwen, transparantie, verantwoordelijkheid, inclusiviteit en service. Bezoek www.ibm.com.

Neem voor meer informatie of een gesprek contact op met:

Jasmina Premrl

Media Relations, IBM Benelux

jasmina.premrl@si.ibm.com

<https://ncee.newsroom.ibm.com/TheRaceforROI>